



Oikaisuvaatimuksen käsitteleminen kiireellisesti

KANTELU

Kantelija arvostelee oikeuskanslerille 8.3.2022 osoittamassaan kantelussa Salon kaupungingeodeetin ja kaupunkikehitysjohtajan menettelyä oikaisuvaatimuksensa käsittelyn viivästymistä koskevassa asiassa. Hän kertoo tehneensä oikaisuvaatimuksen kaupungingeodeetin 13.4.2021 antamasta päätöksestä (muutettu 26.4.2021) määräajassa, mutta oikaisuvaatimus käsiteltiin Salon kaupunkikehityslautakunnassa vasta 18.1.2022 (12 §). Kantelija kertoo joutuneensa itse tiedustelemaan asian perään ja katsoo, että viranhaltijoiden menettely on ollut tahallisen välinpitämätöntä ja häntä syrjivää.

SELVITYS JA VASTINE

Salon kaupunkikehityslautakunta on antanut 23.8.2022 § 7 käsitellyn selvityksen. Kantelijalle on varattu tilaisuus antaa selvityksestä vastineensa, mutta vastinetta ei ole annettu.

RATKAISU

Tapahtumista saatu selvitys

Salon kaupungin selvityksessä todetaan, että kantelijan 5.5.2021 lähettämä viesti on toimitettu kantelussa tarkoitetun viranhaltijapäätöksen tehneelle kaupungingeodeetille. Viranhaltija oli jäänyt vuosilomalle ja vuorotteluvapaalle heti viestin toimittamisen jälkeen. Viestin epäselvyyden

ja viranhaltijan pitkän poissaolon vuoksi oikaisuvaatimuksen käsittely viivästyi. Kantelija on toimittanut 5.5.2021 kaupungin kirjaamoon vuokrauspäätöksen muutokseksi otsikoidun sähköpostiviestin, jonka liitteenä olevaan kaupungingeodeetin viranhaltijapäätökseen kantelija oli kirjoittanut sisään muutosehdotuksensa.

Kaupungin käsityksen mukaan kantelijalle ei ole aiheutunut asiasta vahinkoa. Viranhaltijapäätökseen liittyvä vuokraus on jatkunut keskeytyksettä. Kantelussa mainitut viranhaltijat ovat pahoitelleet oikaisuvaatimuksen käsittelyn viivästymistä. Kantelun kohteena olevien viranhaltijoiden näkemyksen mukaan kantelijan muut kuin käsittelyn viivästymistä koskevat väitteet ovat virheellisiä.

Kaupunkikehitysjohtaja ei selvityksen mukaan ole tiennyt oikaisuvaatimuksen vireille tulosta.

Oikaisuvaatimukseen tehdyn päätöksen (18.1.2022) selostusosassa mainitaan, että ”Vastauksena selvityspyyntöön todetaan, että oikaisuvaatimuksen käsittelyaikaviive on syntynyt sen jäänytä poissaolleen henkilön viestijärjestelmään poissaolon ajaksi”.

Kaupungingeodeetin omassa selvityksessä todetaan, että hän oli kevään 2021 ja talven mittaan saanut kantelijalta useita sähköpostiviestejä. Hänen käsityksensä mukaan ”virallinen oikaisuvaatimus toimitetaan virkamiehen käsittelyyn kirjaamon kautta eikä henkilökohtaiseen sähköpostiin ikään kuin kätkeytyä”. Virallista kirjaamon toimittamaa oikaisuvaatimusta hän ei muista saaneensa ennen vapaalle lähtöään.

Arviointi

Perustuslain 21 §:n oikeusturvasäännöksen mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 2 momentin sekä hallintolain (434/2003) 49 e §:n (581/2010) mukaan oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisesti.

Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Hallintolain 7 §:ssä säädetään hallinnon palveluperiaatteesta ja palvelun asianmukaisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Hallintolain 49 d §:ssä säädetään, että oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti sille viranomaiselle tai muulle julkista hallintotehtävää hoitavalle, joka on tehnyt päätöksen. Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava päätös, johon vaaditaan oikaisua, sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla sitä vaaditaan.

Kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 17 §:n 1 momentin mukaan viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työnjohto- ja valvontamääräyksiä.

Asiakirjojen mukaan kantelijan oikaisuvaatimukseksi tarkoitettu sähköpostiviesti on lähetetty 5.5.2021 Salon kaupungin kirjaamoon ja kaupungin maankäyttösihteerille vastausviestinä vuokrauspäätöksen muutosta koskevaan lähetykseen 26.4.2021 otsikolla ”Re: Vuokrauspäätöksen muutos”. Viestin sisältö on seuraava: ”Tässä niiltä osin vuokrauspäätös johon suostumme ja lisäyksenä sähköön käyttö lauseke. Eli virallinen oikaisu”. Viestin liitteenä on ollut viranhaltijapäätös 13.4.2022, johon on tehty joitakin muokkauksia samalla fontilla kuin alkuperäinen päätösteksti.

Kaupungin selvityksestä ilmenee, että viesti oli lisäksi lähetetty myös suoraan kaupungingeodeetille, jonka tekemästä viranhaltijapäätöksestä asiassa oli kysymys. Sekä viranhaltijapäätökseen 13.4.2021 että sen muutokseen 26.4.2021 oli liitetty oikaisuvaatimusohje, jonka mukaan oikaisuvaatimus voidaan toimittaa Salon kaupungin kirjaamon sähköpostiosoitteeseen.

Asiakirjoissa liitteenä oleva kantelijan oikaisuvaatimukseksi tarkoitama viesti on ollut otsikoltaan ja sisällöltään jossain määrin epäselvä. Kantelijan viesti on kuitenkin lähetetty Salon kaupungin kirjaamon viralliseen sähköpostiosoitteeseen, se on ollut hyvin lyhyt ja siihen on kirjoitettu selvästi, että kyseessä on ”virallinen oikaisu”. Viestistä on ilmennyt, että se liittyy viranhaltijapäätökseen 26.4.2021, koska se on lähetetty vastauksena mainitun päätöksen lähetykseen.

Salon kaupungin kirjaamon olisi tullut havaita ja ymmärtää, että kysymys on oikaisuvaatimuksesta. Asia olisi tullut käsitellä oikaisuvaatimuksena kiireellisesti riippumatta siitä, oliko viesti mahdollisesti erikseen lähetetty myös kaupungingeodeetin sähköpostiosoitteeseen.

Asiassa ei ole ilmennyt, että kaupungin kirjaamon ja kaupungingeodeetin välillä olisi käyty keskustelua siitä, miten kantelijan viesti käsitellään ja aiheuttaako se toimenpiteitä. Oikaisuvaatimuksen sisältävä viesti on tässä tapauksessa jäänyt kokonaan käsittelemättä, kunnes kantelija on itse esittänyt asiaa koskevan selvityspyynnön, johon oikaisuvaatimus päätöksessä 18.1.2022 ja kantelussa viitataan. Kantelijan oikaisuvaatimus on saapunut kaupungille myöhään illalla 5.5.2021. Oikaisuvaatimus on käsitelty 18.1.2022 eli vasta yli kahdeksan kuukauden kuluttua.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu kuntalain kiireellisyysvaatimuksen tarkoittavan yleensä sitä, että asia on valmistelun jälkeen pyrittävä ottamaan toimielimen seuraavaan kokoukseen. Valmistelutoimien sisältö ja laajuus riippuvat luonnollisesti asiasta ja voimavaroista. Oikaisuvaatimuksen käsittelyn on oltava joustavaa ja nopeaa. Sanamuodot korostavat hyvän hallinnon vaatimusta asian viivytyksettömästä käsittelystä (Heikki Harjula – Kari Prättälä: Kuntalaki – tausta ja tulkinnat, 2019, s. 912).

Oikaisuvaatimuksen käsittelyn kiireellisyydestä on myös olemassa vakiintunutta laillisuusvalvontakäytäntöä (esimerkiksi päätökseni 24.11.2021 dnro [OKV/1416/10/2020](#) ja 12.2.2019 dnro [OKV/300/1/2018](#) sekä apulaisoikeusasiamiehen päätös 2.10.2019 dnro [EOAK/3197/2019](#)). Asianmukainen virkatehtävien hoitaminen edellyttää huolellisuutta (esimerkiksi päätökseni 28.5.2015 dnro [OKV/241/1/2014](#)).

Oikaisuvaatimuksen käsittely on laissa säädetty kiireelliseksi muun muassa sen vuoksi, ettei asian kokonaiskäsittelyaika muodostuisi tarpeettoman pitkäksi. Oikaisuvaatimus on välttämätön välivaihe ennen kuin asia voidaan mahdollisesti saattaa valituksena hallintotuomioistuimen arvioitavaksi. Kysymys on siten keskeisistä perustuslaissa säädettyistä oikeusturvan ja hyvän hallinnon takeista eli oikeudesta saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi, sekä oikeudesta hyvän hallintoon.

Kaupungin on huolehdittava sen toimivaltaan kuuluvan asian käsittelystä henkilöstön lomista ja muista poissaoloista riippumatta. Tässä tapauksessa oikaisuvaatimus oli toimitettu oikaisuvaatimusohjeiden mukaisesti kaupungin kirjaamoon eikä pelkästään yksittäisen viranhaltijan sähköpostiin. Viranhaltijan poissaololla ei siten ole voinut oikeudellisesti kestäväällä tavalla perustella oikaisuvaatimuksen käsittelemättä jättämistä.

Kantelijaan liittyvää syrjintää tai asian käsittelyn tahallista laiminlyömistä asiassa ei ole ilmennyt aihetta epäillä.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Salon kaupungin kirjaamossa ei ole riittäväällä huolellisuudella perehdytty kantelijan oikaisuvaatimuksen sisältävään viestiin. Kaupunki on tämän seurauksena laiminlyönyt käsitellä kantelijan oikaisuvaatimuksen kuntalain 134 §:n 2 momentin mukaisesti kiireellisesti. Kantelijan oikaisuvaatimuksen käsittely on siten viivästynyt, eikä käsittely ole ollut asianmukaista.

Kiinnitän Salon kaupungin huomiota sen velvollisuuteen huolehtia oikaisuvaatimusten asianmukaisesta ja kiireellisestä käsittelemisestä.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Anu Rätty